



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Çernobil ve Fukuşima nükleer santrallerinde yaşanan felaketin yankıları hala tüm dünyada sürerken; her türlü hukuksuzluğun, ihlalin yapıldığı ve çevresel risklerin çok ciddi boyutlarda olduğu bilim adamları tarafından dile getirilen Mersin-Akkuyu nükleer santrali hakkında Başbakan Erdoğan imzalı bir genelge ile nükleer santral için çalışmaların hızlandırılması talimatı verildi.

Akkuyu'da kurulması öngörülen nükleer santral için Rus şirketi ile 2008 yılında yapılan anlaşma usulsüzlük nedeniyle mahkeme kararı ile iptal edilmişti. Ancak AKP iktidarı 2010 yılında Rus devleti ile Akkuyu konusunda bir anlaşma imzaladı ve hem yapılan anlaşma ile ilgili hukuki yollar kapatıldı hem de proje ÇED raporundan muaf tutuldu. Danıştay ÇED muafiyeti kararını iptal etti, ancak hükümet Danıştay kararını yok sayan bir yönetmelik çıkardı.

Akkuyu'da nükleer santral kuracak şirketin daha önce Bulgaristan ve İran'da kurduğu santrallerde ciddi teknik hatalarının da ortaya çıktığı iddia edilmektedir.

Proje ile ilgili hukuki süreçlerin önü kapatıldığı için tüm bu tehlikeler konusunda herhangi bir girişimde bulunulamıyor. Mevcut yönetmeliklerde de şirketlere para karşılığı özel şirketlerden ÇED raporu alma imkanı tanındığı için Akkuyu için de bir özel şirketten para karşılığı ÇED raporu alınmış durumda.

12 Mayıs 2010 tarihinde "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti'nde Akkuyu Sahası'nda Bir Nükleer Güç Santralinin Tesisine ve İşletimine Dair İşbirliğine ilişkin Anlaşma" imzalanmıştır.

15/7/2010 tarih ve 6007 sayılı "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyetinde Akkuyu Sahasında Bir Nükleer Güç Santralinin Tesisine ve İşletimine Dair İşbirliğine ilişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun" Cumhurbaşkanı tarafından onaylanarak, 21.7.2010 tarih ve 27648 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Anayasa'ya göre milletlerarası anlaşmaları onaylama yetkisi, Bakanlar Kurulu'na değil, Cumhurbaşkanı'na aittir (m.104/b-6). Cumhurbaşkanı usulünce Meclis tarafından onaylanması kanunla uygun bulunmuş ve hakkında Bakanlar Kurulu kararnamesi düzenlenmiş milletlerarası anlaşmayı onaylar ve Resmî Gazetede yayımlar. Milletlerarası anlaşma bu şekilde yürürlüğe girmiş olur.



"Uygulamada milletlerarası anlaşmalar, Cumhurbaşkanından çıkan bir işlemle değil, bir Bakanlar Kurulu kararnamesi ile onaylandığı" görölmektedir. 6.10.2010 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulu kararnamesinden de göröleceğı üzere, anlaşmanın onaylanmasının Cumhurbaşkanınca değil, "Bakanlar Kurulunca kararlaştırıldığı" belirtilmiştir.

244 sayılı Kanunun 3'üncü maddesine dayanan bu uygulama Anayasamıza aykırıdır. Anayasamıza göre (m.104/b-6), milletlerarası anlaşmaların onaylama yetkisi Bakanlar Kuruluna değil, Cumhurbaşkanına aittir. Onaylama işlemi, bir Bakanlar Kurulu kararıyla değil, Cumhurbaşkanının kararıyla yapılmalıdır. Bu Anayasada açık bir hükmüdür.

Anayasa tarafından usulüne uygun olarak onaylanmamış taraflar arasında yapılan bu anlaşmanın aynı zamanda içerik olarak da incelendiğinde iç hukuk kuralları açısından da fesih edilebilir boyuta geldiğı görölmektedir. Yani anlaşma yürürlüğe girdiğı andan itibaren hiç yapılmamış gibi hüküm doğurması gerekmektedir.

Öncelikle anlaşmanın 6. Maddesi gereğı eğer proje şirketi bahsi geçen "gerekli belgeler, izinler, lisanslar, rızalar ve onayları almak için başvuruda bulunmaz ise işbu anlaşma ve proje şirketi'ne yapılan arazi tahsisi Türk tarafına herhangi bir yükümlölük getirmeden fesh edilecektir" denilmektedir.

İmar kanunu kapsamında proje yeri olarak gösterilen Akkuyu ile ilgili proje alanının üst ölçekli planda belirlenmesi gerekmektedir. Mersin Karaman yüz bin ölçekli Çevre düzeni planına nükleer santral projesinin işlenmesi de İmar Mevzuatı'nın gereğidir. Proje alanını gösteren plan kararı nükleer santralin yer seçimini gösteren bir hukuki belge niteliğı taşır. Plana nükleer santralin yeri işaretlenmeden, bu yerle ilgili strateji belgeleri, gelişme yöneltileri, belirlenmeden bu santralle ilgili Çevre Kanunu uyarınca ÇED süreci de başlatılamayacaktır. Çünkü önce santralin yerini, etkilenme alanını, plan kararlarıyla uyumunu gösteren bir hukuki belge, bu anlamda plan; daha sonra bu santralin olası risklerini ve bu risklerin önlemelerini gösterir bir ÇED raporu üretilmeliydi.

Bir projenin yer tahsisi üst ölçekli planda gösterilmeden, ÇED sürecinin işletilmemesi gerekirken, Bakanlık yaptığı açıklamada, "Akkuyu Nükleer Güç Santrali Projesi'nin süreçten etkilenmeyeceğini" belirtmiştir. Yine anlaşmanın 6. Maddesi incelendiğinde belirtilen izin, ruhsat, onaylar için bir yıllık zaman zarfında Proje Şirket gerekli başvurularını yapamamıştır. Bu bile başlı başına bir fesih ve anlaşma maddeleri üzerinde uyumsuzluk ve tutarsızlık yaratma sebebidir.



Akkuyu nükleer santralinin bulunduğu Mersin Karaman yüzbin ölçekli planın şehircilik ilkelerine aykırılığı defalarca gündeme getirilmiş, açılan davalar sonucu yapılan planın yürütmesi durdurulmuştur. Bu süreçten Akkuyu nükleer santral alanında etkilenmesi gerekirken, nükleer santral için kurulan proje şirketinin 2 Aralık 2011 tarihinde sunduğu ÇED başvuru dosyasını Çevre ve Şehircilik Bakanlığı işleme koymuştur. Oysa ki; ÇED dosyasının içeriğinin bilimsellikten yoksun, ülke gerçeğinden uzak, Türkiye'nin taraf olduğu Rio Sözleşmesi ve ÇED Yönetmeliği'ne aykırı olduğu söylenmektedir.

Sonuç olarak anlaşmanın 6. Maddesinde belirtilen izin, ruhsat, onaylar için bir yıllık zaman zarfında Proje şirketi gerekli başvurularını yapamamıştır.

Bu bağlamda yukarıda sıraladığımız gerekçeler çerçevesinde Türkiye'nin enerji sorunu ancak doğru tespit ve planlama ile çözülecektir. Yukarıda da belirtildiği üzere anlaşma şartları yerine getirilmemiş, ÇED sürecinin işletilmemesi gerektiği ortaya çıkmış ve türlü ihlaller olduğu tespit edilmiştir. Tüm bu sebeplerle, Mersin Akkuyu nükleer santraliyle ilgili yapılan uluslar arası anlaşmaların hukuka uygunluğu başta olmak üzere her yönden incelenmesi, konunun hukuki açıdan ve kamu yararı ve ülke çıkarları gözetilerek yeniden ele alınması hakkında Anayasanın 98, içtüzüğün 104. ve 105. maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını saygıyla arz ederiz.

Ali Rıza Öztürk
Mersin Mv.

Sergin Tarrıku
S. Tarrıku

Emre KÖPRÜLÜ
Tekirdağ Milletvekili

Ali' Varınday
Gaziantep Mv.

Veli Şebek
Ali Demirelli
Adana Mv.

Rahmi Aşkın Türel
İzmir Mv.

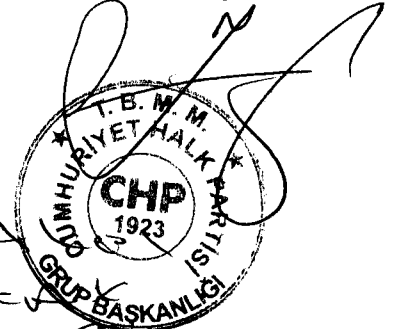
Namık Harutyan
Balıkesir Mv.

Haydar Aşar
Kocaeli Mv.

İhsan Öker
İstanbul Mv.

Mehmet Hilal Köprülü
Kocaeli Mv.

Hesna A
H. A.



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

ÖZET GEREKÇE

Çernobil ve Fukuşima nükleer santrallerinde yaşanan felaketin yankıları hala tüm dünyada sürerken; her türlü hukuksuzluğun, ihlalin yapıldığı ve çevresel risklerin çok ciddi boyutlarda olduğu bilim adamları tarafından dile getirilen Mersin-Akkuyu nükleer santrali hakkında Başbakan Erdoğan imzalı bir genelge ile nükleer santral için çalışmaların hızlandırılması talimatı verildi.

Akkuyu'da kurulması öngörülen nükleer santral için Rus şirketi ile 2008 yılında yapılan anlaşma usulsüzlük nedeniyle mahkeme kararı ile iptal edilmişti. Ancak AKP iktidarı 2010 yılında Rus devleti ile Akkuyu konusunda bir anlaşma imzaladı ve hem yapılan anlaşma ile ilgili hukuki yollar kapatıldı hem de proje ÇED raporundan muaf tutuldu. Danıştay ÇED muafiyeti kararını iptal etti, ancak hükümet Danıştay kararını yok sayan bir yönetmelik çıkardı.

Akkuyu'da nükleer santral kuracak şirketin daha önce Bulgaristan ve İran'da kurduğu santrallerde ciddi teknik hatalarının da ortaya çıktığı iddia edilmektedir.

Proje ile ilgili hukuki süreçlerin önü kapatıldığı için tüm bu tehlikeler konusunda herhangi bir girişimde bulunulamıyor. Mevcut yönetmeliklerde de şirketlere para karşılığı özel şirketlerden ÇED raporu alma imkanı tanındığı için Akkuyu için de bir özel şirketten para karşılığı ÇED raporu alınmış durumda.

Anayasa'ya göre milletlerarası anlaşmaları onaylama yetkisi, Bakanlar Kurulu'na değil, Cumhurbaşkanı'na aittir (m.104/b-6). Cumhurbaşkanı usulünce Meclis tarafından onaylanması kanunla uygun bulunmuş ve hakkında Bakanlar Kurulu kararnamesi düzenlenmiş milletlerarası anlaşmayı onaylar ve Resmî Gazetede yayımlar. Milletlerarası anlaşma bu şekilde yürürlüğe girmiş olur.

"Uygulamada milletlerarası anlaşmalar, Cumhurbaşkanından çıkan bir işlemle değil, bir Bakanlar Kurulu kararnamesi ile onaylandığı" görülmektedir.

Anayasamıza göre (m.104/b-6), milletlerarası anlaşmaların onaylama yetkisi Bakanlar Kuruluna değil, Cumhurbaşkanı'na aittir. Onaylama işlemi, bir Bakanlar Kurulu kararıyla değil, Cumhurbaşkanının kararıyla yapılmalıdır. Bu Anayasada açık bir hükmüdür.

İmar kanunu kapsamında proje yeri olarak gösterilen Akkuyu ile ilgili proje alanının üst ölçekli planda belirlenmesi gerekmektedir. Mersin Karaman yüz bin ölçekli Çevre düzeni planına nükleer santral projesinin işlenmesi de İmar Mevzuatı'nın gereğidir. Proje alanını gösteren plan kararı nükleer santralin yer seçimini gösteren bir hukuki belge niteliğindedir. Plana nükleer santralin yeri işaretlenmeden, bu yerle ilgili strateji belgeleri



yöneltirilmesi, belirlenmeden bu santralle ilgili Çevre Kanunu uyarınca ÇED süreci de başlatılamayacaktır. Çünkü önce santralin yerini, etkilenme alanını, plan kararlarıyla uyumunu gösteren bir hukuki belge, bu anlamda plan; daha sonra bu santralin olası risklerini ve bu risklerin önlemlerini gösterir bir ÇED raporu üretilmeliydi.

Bir projenin yer tahsisini üst ölçekli planda gösterilmeden, ÇED sürecinin işletilmemesi gerekirken, Bakanlık yaptığı açıklamada, "Akkuyu Nükleer Güç Santrali Projesi'nin süreçten etkilenmeyeceğini" belirtmiştir.

Sonuç olarak anlaşmanın 6. Maddesinde belirtilen izin, ruhsat, onaylar için bir yıllık zaman zarfında Proje şirketi gerekli başvurularını yapamamıştır.

Bu bağlamda yukarıda sıraladığımız gerekçeler çerçevesinde Türkiye'nin enerji sorunu ancak doğru tespit ve planlama ile çözülecektir. Yukarıda da belirtildiği üzere anlaşma şartları yerine getirilmemiş, ÇED sürecinin işletilmemesi gerektiği ortaya çıkmış ve türlü ihlaller olduğu tespit edilmiştir. Tüm bu sebeplerle, Mersin Akkuyu nükleer santraliyle ilgili yapılan uluslararası anlaşmaların hukuka uygunluğu başta olmak üzere her yönden incelenmesi, konunun hukuki açıdan ve kamu yararı ve ülke çıkarları gözetilerek yeniden ele alınması hakkında Anayasanın 98, içtüzüğün 104. ve 105. maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını saygıyla arz ederiz.

